

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 250 Lei. — Șase luni 130 Lei. — Trei luni 75 Lei. — Pentru străinătate un an 500 Lei. Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Marți și Vineri

Prețul inserțiunilor: un șir pe 5 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Vizitație canonică

(=) Venirea I. P. S. Sale, a Mitropolitului și Arhiepiscopului nostru Nicolae în mijlocul comunelor bisericesti din județul Hunedoarei, protopopiatul Geoagiului, a produs momente de mare și sărbătorească bucurie în inimile credincioșilor din partea locului.

Astăzi, în perioada sbuciumărilor, poate mai mult ca ori când, se simte trebuința d'a luptă din răspuțeri pentru înnoirea și întărirea conștiinței creștine ortodoxe, și pentru combaterea rădăcilor ce se răspândesc în toate părțile patriei noastre.

Cuvintele arhieresti strâng legăturile de dragoste creștinească între Arhiepiscop și păstoriți, îndreptează cu povătuirile lor mintea poporului și o îndeamnă spre fapte bune, creștinești și românești.

Cuvintele de felul acesta aduc totdeauna dar și pace, luminând mințile întunecate de grijile materiale de multe feluri ale zilei, în locuri de aceea în care de zeci de ani nu s'a mai văzut nici o vizitație arhierască.

Vizitația canonică actuală, din Valea Geoagiului, a sfârșit, cum ni se vestește, înalte sentimente morale creștinești, în suflurile doritoare de a vedea în mijlocul lor pe Arhiepiscopul lor și pe toți aceia, cari își pun toate puterile întru apărarea și ridicarea ortodoxismului la locul ce pe dreptate i se cuvine în țară nouă, lărgită și prin concursul bisericii strămoșești și a slujitorilor ei.

Lăsăm, după aceasta, să urmeze continuarea raportului special despre vizitația canonică amintită:

La băile Geoagiu—Feredeu

D. a. la ora 4 plecăm la băile Geoagiu—Feredeu, aflătoare pe teritoriul drept al Murașului la depărtare de 18 Km. dela Orăștie, și 12 Km. dela gara Romoșel deasupra Orașelului Geoagiu de sus, într-o vale plăcută înconjurată de păduri dese, într-o regiune frumoasă și salubă, la o altitudine de 360 metri.

Deși cunoscute încă de pe timpul Romanilor, în vechiul regat sunt foarte puțin cunoscute, dar în Ardeal faima puterii lor tămăduitoare persistă și astăzi.

Clima e dulce, la adăpostul vânturilor, aerul e curat și bine aromatizat. Variații mari de temperatură peste zi nu sânt. În mijlocul parcului înconjurat de o bogată vegetație de nuci și pâlâni se găsesc instalațiunile de baie.

Aici izvorăsc patru izvoare calde, a calice, având o temperatură de 32° C. Apa lor folosește cu deosebire la reumă, morburii interne, anemie etc.

În această stațiune se află un hotel și restaurant și mai multe vile confortabil aranjate cu 40 camere. În mijlocul parcului se află o capelă, adaptată înainte cu 2 ani ritului nostru. Vizitatorii își găsesc într'ansa mângăierea și hrana sufletească.

Asemenea se află în împrejurime mai multe parții pitorești și romantice. Lângă scări, din jos de ele, este o cascadă, formată de un pârâu, care își rostogolește apa cu zumzet dela o înălțime de 8—10 stângini.

Aceste băi au fost până bine de curând în posesiunea unui evreu, și sânt proprietatea institutului de credit Ardeleana din Orăștie, și sânt esarândate dlui Branga iunior, care își dă toată silința, de a le ține la un nivel corespunzător. Nici curățenia, nici mâncarea nu lasă nimic de dorit.

Oaspeți, din cauza timpului nefavorabil, sânt încă puțini.

I. P. S. Sa ca centru de plecare și poposire în decursul acestei vizitații canonică și-a ales această stațiune bălneară. Pleacă dimineața, și se întoarce sara, iar dacă face un drum mai lung, numai a doua sau a treia zi.

La Mada.

Plecăm în 18 l. c. dela băi la ora 6½ dimineața spre a vizita comuna Mada. Cerul înorat de toate părțile. Incepe ploaie măruntă și deasă, care cu puține întreruperi a curs ziua întreagă.

În 20 minute ajungem în șoseaua Geoagiului, unde ne aștepta protopretorul plasei Dr. Jantea, protoiereul V. Goron și preotul V. Pașcan. Înaintăm pe șosea abia 2 Km. dăm peste 3 cără trase de câte 6 boi împodobiți cu interesante covoare, care ne arată vrednicia femeilor din aceste părți, și cu verdețea.

Din cauza drumului celui rău, din trăsuri trecem în carăle trase de boi. Timpul posomorât, buna dispoziție nu lipsește, în urma încurajărilor.

Ne dăstrăm la modul țărănilor d'a mână boii, de a-i îmbrăba prin vorbe frumoase. Înaintăm încet, din cauza drumului greu și — rău, suind și coborând pe coaste și dealuri, pentru că în acest colț de țară locuit exclusiv de români, stăpânirea maghiară intenționat n'a făcut șosele, ca poporul să nu-și poată valoriza produsele, ci să fie date în exploatare evreilor. Din cele 40 comune, — abia în 5—6 poți merge cu trăsuri. Incolo cu carul cu boi, — iar la câteva numai călare sau pe jos.

În fine după aproape 3 ore, percurgem cei 8 kilometri și ajungem în Mada, o comună locuită de gospodari harnici, case curate. La intrarea în comună este ridicată o poartă triumfală de stejar, cu inscripția: Bine ai venit, iar casele decorate cu covoare și țesături. Ajungem la biserică. Un edificiu solid de piatră încăpător, terminat abia în cursul războiului, împodobiți în interior cu covoare.

De față întreg poporul. Bărbați în subele lor albe, femeile în portul lor curat și simplu. Preotul Ioan Bogdan așteaptă pe înaltul prelat la usa bisericii îmbrăcat în odăjdii, cu crucea și evanghelia. În cuvinte frumoase dă expresiune bucuriei poporului de a avea rare fericiți să vadă pe păstoriul lor sufletească, și mulțumeste, că n'a pregătit să-i cerceteze. După răspunsul arhieresc intrăm în biserică. I. P. S. Sa celebrează cu mare asistență sfânta liturgie în decursul căreia hirotoneste întru diacon pe

candidatul N. Opreș, iar întru presbiter pe diaconul N. Roșca pentru parohia Răușor.

La finea liturghiei a urmat predica. Cu o vervă oratorică nelătească și totuși nemeșugită și înțeleasă de toți sătenii, I. P. S. Sa timp de peste o oră, le-a explicat cuprinsul rugăciunii Tatăl nostru, împărțându-le învățături și îndemnuri pentru viață, pentru creșterea copiilor etc. M'a surprins modul cum înaltul prelat a știut încăușa atențiunea sătenilor, și efectul cuvântului arhieresc asupra lor. Numai după ascultarea acestei cuvântări mi-am putut da seama, de influința cea mare ce o are ierarhii noștri, și am putut înțelege raportul intim dintre popor și ierarhie, care este stăpân pe sufletul poporului, și care este de sigur o puternică garanție pentru dezvoltarea ulterioară a statului nostru.

Am luat apoi masa în casa preotului. După masă I. P. S. Sa a examinat cu deamănăntul arhiva parohială, — aflându-o în deplină ordine.

Apoi, tot cum ne-am dus, și tot pe ploaie, cu carul cu boi ne-am reîntors la curșitul dela Feredeu.

La Renghet și Bozeș

În 18 l. c. dimineața după ora 6 plecăm pe timp ploios și posomorât, ca și în ziua precedentă până în jos cu trăsurile, iar din șoseaua cea mare cu tovarășii de lezi. În cară trase de boi, spre Renghet. Distanța e mai mică 3 km. dar drumul greu. Renghetul e o adevărată grădină. În jurul fiecărei case pomi roditori, cu deosebire mulți nuci și cireși.

După aproape 2 ore sântem în mijlocul resfirătei comune. O frumoasă poartă triumfală ne vestește sosirea, înaintea bisericii I. P. S. Sa a așteptat de parohul Simeon Filimonescu cu crucea și evanghelia și de întreg poporul. Un popor viguros, cu spuză de copii frumoși și sănătoși. După cuvântul de binevenire și răspunsul arhieresc, intrăm în biserică. I. P. S. Sa celebrează cu mare suită sfânta liturgie, în decursul căreia a hirotonit întru diacon pe candidatul Simeon Albu, iar întru presbiter pe diaconul N. Opreș, pentru parohia Dridit.

A urmat frumoasa predică, în care I. P. S. Sa a vorbit despre credință și puterea credinței, arătând în mod clar și prin multe pilde, că viața se poate regenera numai prin suferințele care este pătruns de adevăratele învățături ale Mântuitorului, de duhul evangheliei, ale căror daruri sânt și astăzi neistovite. A vorbit apoi despre bunătățile cele mari pe care le câștigăm prin primirea Mântuitorului în inima noastră și întocmirea vieții noastre, în conformitate cu preceptele evangheliei. În fine a dat și aici diferite sfaturi și povețe.

Cuvântul arhieresc a făcut adâncă impresie asupra tuturor. A urmat apoi ungerea cu sfântul mir și împărțirea anaferei.

Masa s'a servit în casa părintelui Filimonescu.

I. P. S. Sa a examinat arhiva parohială, aflându-o în bună regulă.

Deși ploaia încă încetălinea, ne-am urcat în cară spre a merge la Bozeș. Pe drum ni-a apucat o ploaie zdravănă. Spre norocul nostru nu a jinit mult, ajungând în Bozeș pe vreme bună.

Toată comuna e îmbrăcată în haină de sărbătoare. Sântem așteptați în capătul satului sub o frumoasă poartă triumfală.

Țăranul frunțos, primarul I. Molot salută pe I. P. S. Sa, aducându-i mulțumită, că în urma

promisiuni făcute, în curând le va trimite preot. După răspunsul I. P. S. Sale, că în curând le va îndeplini cererea, mergem la biserică.

La ușa bisericii I. P. S. Sa e întipărit prin o potrivită alocuțiune de adm. parohial Zaharie Albu. După răspuns și după sărutarea crucii și evangheliei, intrăm în biserică. I. P. S. Sa oficiază un scurt serviciu divin și ține apoi poporului adunat în mare număr o frumoasă predică, plină de învățături și povești folositoare, ascultată cu mare atențiune.

Re bene gesta, plecăm apoi spre sară, pe timp frumoasă, la Feredeu.

La Folt și Boiu

În 20 Iunie a. c., pe un timp admirabil pleacă la Geoagiu de-sus, unde ne așteptau dl. protoprop Dr. Jantea, protopopul Goron, preotul Pașcu spre a merge, conform programului, la Folt și Boiu.

Astăzi am scăpat de carul cu boi, ne continuăm drumul în trăsură. Trăsura I. P. S. Sale este împodobită cu admirabile flori naturale. Înaintea trăsuriilor călăreau pe caii lor sprinteni tinerii din Folt și Boiu.

Ajunzând în Folt distanță de 6 km. de Geoagiu, în capătul satului e ridicată o pompoasă poartă triumfală cu inscripția: «Întru mulți ani Stăpâne». Ne așteaptă tot poporul în frunte cu secretarul comunal R. Săbău, care în cuvinte frumoase dă expresiune bucuriei ce o simțesc cu toții văzând în mijlocul lor «pe celce vine în numele Celui de sus».

Mergem în biserică. Se oficiază din partea I. P. S. Sale doxologia cea mare, apoi le ține o scurtă cuvântare, la finea căreia îl invită să vină la Boiu, depărtare de 2 km., ca să asculte sf. liturgie.

În capătul satului din Boiu o grandioasă poartă triumfală. Este prezent întreg poporul în haină de sărbătoare. După binevențarea secretarului Săbău și răspunsul I. P. S. Sale înaintăm înțet prin mijlocul poporului până la biserică. Aici este așteptat I. P. S. Sa de preotul local Oliver Barca cu sf. cruce și evanghelia. După frumoasa binevențare a preotului și răspunsul I. P. S. Sale intrăm în biserică. I. P. S. Sa oficiază sf. liturgie cu mare asistență, în decursul căreia hirotonizează întru diacon pe candidatul N. Haneș, iar întru presbiter pe diaconul Simeon Albu pentru parohia Maceu.

Răspunsurile liturgice le-a dat cu toată precizie una corul elevilor școlii de economie casnică din Folt, condus de harnicul învățător Ioan Giurgă.

La finea sf. liturghii I. P. S. Sa citind cuvintele: «Dacă vreți să intrați în viață, păzește poruncile», timp de aproape o oră și jumătate a rostit una din cele mai frumoase predici, explicând conținutul celor zece porunci. Combate patima băfiei, laudând frumosul port românesc, combate așa de înduioșător înjurăturile — roștii limbii omului — prin care omul se poate mânai sau osândi. Atacă zdrobitor cinstirea Sămbetei, ca iudovii, și reamăre cinstirea Duminecii, ziua Domnului. Dă multime de povești folositoare la mântuirea sufletului și întărirea neamului românesc.

Poporul în număr mare din comunele Boiu, Folt și Cîmgeu sorbeau cu mare sete cuvintele arhierestice și emoționale de bucuria momentului în care curgeau lacrimile.

Pe lângă popor au fost prezenți mai mulți intelectuali din Orăștie și jur: directorul școlii agronomice din Geoagiu, Pășăruș, profesorul Necșa dela Orăștie, directorul școlii casnice de fete din Folt, dna Natalia Cotișel cu toate elevele etc.

Masa s'a servit în casa preotului Barca, iar după masă I. P. S. Sa a examinat arhiva parohială, pe care a aflat-o în ordine.

După masă în aclamațiunile poporului am părăsit Boiu. Pe câmp între Boiu și Geoagiu mai mulți copilandri păzeau vitele. I. P. S. Sa a oprit trăsura, i-a chemat la sine și li-a distribuit cântec de rugăciuni, adresându-le câteva cuvinte părintești. Scena aceasta a fost de tot interesantă, pentru că copilandrii din toate părțile alergau la trăsura părintelui sufletesc, care a avut un cuvânt de mângâiere pentru toți. Mulțumirea și fericirea rădă pe fețele lor.

Făcând un mic popas în Geoagiu-de-sus la p. protopop Goron, câtră seară am ajuns la Feredeu.

MM. LL. Regele și Regina la Sibiu

Pe baza tradiției de-a participa la serbările anuale a școlilor de Cavalerie, MM. LL. Regele Ferdinand și Regina Maria însoțiți de A. S. Regală Prințesa Elena și prințul Hohenlohe, au luat parte și în acest an la 26 l. c. la aceste festivități, la care pe lângă MM. LL. asista tot ce are Cavaleria română mai select.

Programul acestor serbări a fost următorul:

Dimineața: La ora 9⁰⁰ primirea MM. LL. Regele și Regina la gară, apoi trecerea în revistă a școlilor și a Concurenților de cavalerie, defilarea, împărțirea premiilor concurenților pe cav., producțiunile Școlii Speciale de Cavalerie. Masa la Școala Specială de Cavalerie.

După amiază: Producțiunile Centralului de Instrucție al cavaleriei pe platoul din curtea cazărmei, Plecarea MM. LL. Regele și Regina la gară.

Suveranii noștri iubii au fost întâmpinați cu toată recunoștința omagială ce o purtăm dinastiei române, care poartă atâtea dragoste și interes pentru așezămintele de propagare ale țării.

Între credincioși. P. S. Sa Episcopul Roman al Orăștiei-Mari însoțit de membri consistoriali va face vizitația canonică la Beiuș; iar P. S. Sa Episcopul Nicolae al Clujului a plecat în 21 l. c. spre vizitarea canonică a tractului Murăș-Ludoș.

Alegere de episcop. Marele colegiu electoral, întrunit sub președinția I. P. S. Sale Mitropolitului primat Miron, în 24 l. c., în incinta camerei deputaților, a ales pentru locul vacant de episcop al Dunării de jos pe P. S. Sa arhierul Cosma Petrovici Botoșăneanul, vicarul mitropoliei din Iași, cu 190 voturi. P. S. Sa arhierul Teofil Ploieșteanu a obținut 60 voturi.

Asociațiunea manifestează pentru papa? Foata blăjană Unirea publică în nrul său din 21 l. c. «Declarația sibiienilor», cari țin să preamărească rolul bisericii catolice apusene, sub raportul «conservării» naționale și a bunăstății de care este împărțit neamul românesc din partea Romei papale.

Declarația aceasta — comentată, firește, cu obișnuitele banalități stilistice ale orănelui săptămânal pomenit — poartă și semnătura dlui Dr. Octavian Russu, care iesește nu numai ca «advocat», ci și în calitate de «vicepreședinte al Astrei», va să zică al Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român. Nu cumva Asociațiunea, prin vicepreședintele său, ține să continue «direcția» pornită din partea fostului secretar de pie și jălnică memorie, Georgescu? Și dacă da, domnul președinte al Asociațiunii, dl Vasile Goldiș, n'are nimic de observat?

Amestecul papet. Ingrijit Vaticanul de pierderile suferite în urma revenirii credincioșilor români la sinul bisericii ortodoxe, s'a socotit, — după Haidudorog și alte manifestații mai nouă maghiarofile papale, — să «întărească» acum biserica greco-catolică din Ardeal dărîndu-i biserica Minorităților din Cluj și averea ei în preț de vreo 20 milioane de lei. E mare întrebare dacă Roma papală are sau n'are dreptul d'a dispune asupra acestor averi? În orice caz, cinstea papet dela Roma este un dar danat pentru români. Faptul Vaticanului nu numai că nu va contribui absolut cu nimic la întărirea vieții naționale a Clujului, ci dimpotrivă va fi potrivit indemn la îndepărtarea relațiilor între bisericile acestui oraș: acesta se pare a fi și scopul principal al darului dela Roma, — care însă, avem toată speranța, nu va scăpa de ceea ce se teme.

Episcopul Armatei în Bucovina și Basarabia

P. S. Sa părintele episcop Iustinian, inspectorul clerului militar, credincios planului de a cerceta anual întru cât se poate toate unitățile și trupele din întreaga țară, în luna aceasta intru propovăduirea cuvântului moralizator și mântuitor — bazat pe evanghelia lui Hristos, a cercetat trupele aflate în garnizoanele din Bucovina și Basarabia.

Astfel, după ce la 25 Mai a. c. P. S. Sa stă 3 zile în mijlocul ostașilor aflați în Iași, unde arhierul arată deosebit interes față de creșterea religioasă-morală ce o primesc elevii noștri din liceul militar de acolo, la 28 Mai trece și inspecționează frumoasa garnizoană Cernăuți, unde la cercul militar înaintea întregului corp ofițeresc în număr de peste 200, P. S. Sa părintele Iustinian arată asupra dăroniții fiecărui ofițer de-a contribui prin caracterul lor creștin și românesc la regenerarea morală a acestui colț de țară, udat cu prea mult sânge și șiroale de lacrimi ale strămoșilor noștri glorioși, dela cari am moștenit și noi tenacitatea în lupta dată întru apărarea limbii și credinței noastre.

La 30 Mai P. S. Sa părintele este primit cu un fast isorât din priceperea organizatorilor acestei splendide primiri în Hotin, unde publicul românesc acompaniază cu toată dragostea sa primirea ce se face înaltului oaspe din partea autorităților militare, ridicând astfel mult nimbul vizitațiunii canonice în acest istoric oraș românesc din nordul Basarabiei.

Aici, ca și în Lipsani, toată suflarea românească din acestea două orașe la parte cu mic cu mare la Te-Deumul ofițier în fața trupelor și a corpului ofițeresc, Te-Deum urmat de cuvântări izvorâte din inima unui arhipăstor, care călînd pentru prima dată pe acestea plaiuri, prin grai viu își exprimă toată răvna dragostei sale de țară și românism înaintea unor frați înțelegători; înconjurat de atențiunea și dragostea tuturor, P. S. Sa pleacă spre Ocnița, unde pe lângă ostașii cu arma la picior P. S. Sa este salutat de tot tineretul școlar de ambele sexe, cari îl primesc cu fiori și entuziaze urale.

Aici Episcopul armatei vorbește despre dăronițele românului de azi, și despre așteptările ce le leagă țara de munca și cinstea tuturor în aceste timpuri grele de refacere.

În Ocnița P. S. Sa pleacă spre postul de frontieră Ataci de lângă malul Nistrului românesc, unde în fața grănicerilor P. S. Sa vorbește despre suprema și prea frumoasa lor dăroniță de a păzi hotarele țării, «cestea ziduri ridicate din osemintele și sângele eroilor românismului».

La 3 Iunie P. S. Sa se află în Balț, reședința intelectualului și simpatizantului apostol al românismului din acestea părți, a P. S. Sale Episcopului V. Pata. În zilele de 5 și 6 Iunie arhierul este oaspele capitalei Basarabiei, Chișinău.

Aici, la 5 Iunie, ziua Eroilor, P. S. Sa oficiază parastasul pentru odihna tuturor fiilor României morți pentru întregirea neamului și mărirea patriei; — la finea căreia P. S. Sa în înflesul tuturor rostește un pătrunzător discurs, preaslăvind memoria eroilor și îndemnând pe toți cei prezenți la iubirea între sine pentru binele țării, și îndemnă la jertfe pentru cei rămași fără ajutor în urma eroilor s'aviți.

După ce la Chișinău atât ostașilor cât și corpului ofițeresc P. S. Sa le împărtășește învățături și îndemnuri, la 7 și 8 Iunie cercetează garnizoana Tighina, unde P. S. Sa îndoeșe și se interesează de școala orfanilor de război din localitate; iar micuților adunați în jurul P. Sf. Sale bunul arhipăstor le vorbește emoționat, despre jertfa adusă pentru țară de părinții lor, le vorbește de recunoștința noastră, apoi de legăturile indisolubile ale interesului viu, cu care le vom însoți tot pasul vieții lor, îndemnându-i ca prin muncă și învățătură, prin credință arătată față de Dumnezeu, față de credință și limba noastră românească să se facă vrednici de jertfa adusă pentru ei, cât și de memoria marilor lor părinți.

Această vizitațiune canonică a fost o nouă zălă în opera întreprinsă de P. S. Sa Părintele Iustinian întru asigurarea intereselor superioare ale armatei și ale țării.

În luna Iulie P. S. Sa va vizita garnizoanele din Muntenia și Oltenia.

Alfa.

ad Nr. 5103 Pres. 1924.

Comunicat

Se aduce la cunoștința Onor. preoților spre știre și conformare, că în urma unei dispozițiuni ulterioare a direcțiunii C. F. R. la cererea pentru exoperarea de carnet de călătorie nou, pe lângă anexele aminate în circulara noastră Nr. 5103/1924, punct 3, alineatul 2, trebuie să se anexeze și 25 (douăzeci și cinci) Lei în numerar pentru publicarea perderii carnetului, în foaia oficială a C. F. R.

Consistorul arhiepiscopesc.

Congresul — cel dintâi în București — al partidului național român, întrunit Duminică în sala Transilvania, n'a putut să desăvârșască încheierea fuziunii planuite cu partidul țărănesc. Vor urma deci... «pertractările» mai departe. E ar dacă vor reuși nouăle tratative, se va proceda la stabilirea programului de guvernământ și de acțiune, și se va alcătui și statutul de organizare a noului partid național țărănesc despre care se crede că totuși se va alcătui.

Dela sate

— Din Țichindeal —

Țichindeal, în jud. Sibiu, sat pur românesc, este o comună săracă, cum de altfel sânt cele multe din satele românești, datorită vitregiei timpului, și în special comasării care le-a lăsat numai terenuri absolut neproductive.

Comuna este înconjurată, în cele patru părți, de patru comune bogate săsești: Roșia, Vurpăr, Hozman și Nocrich, favorizate pe acele timpuri.

Deși săracă, totuși a dat un mănunchi de oameni vrednici: Preoți, адвоаci, prim-pretori, notari și învățători. Pentru înmăinarea poporului muncesc astăzi harnicul și modestul preot Ioan Ceteanu.

Acum patru ani, când părintele Ceteanu a luat parohia în primire, a găsit-o într-o stare cam scăpată, — dară a lucrat fără preget, în toate direcțiunile, așa că azi comuna se găsește în stare înfloritoare, rivalizând cu fruntașele comune vecine în cultură și așezăminte.

Pentru a învelera unele din faptele acestui slujitor al altarului, amintesc următoarele:

A reparat vechea biserică din mijlocul satului, pentru suma de lei 50.000, cumpărând și donă clopote mari, ale căror sunfire s'a săvârșit în ziua de 1 Iunie 1924. În fața unui imens public din loc și împrejurimi, de către bătrânul protopop Munteanu din Agnita, asistat de preotul Bologa, bătrânul-Marpod, Bologa fiul, Nocrich și Ceteanu, Țichindeal, cu care ocazie părintele protopop a ținut o cuvântare, la adresa harnicului preot local, ca bun păstor, și a poporului din Țichindeal, care l-a înțeles și ajutat.

A vorbit apoi preotul Bologa, fiul.

Preotul nostru din Țichindeal a reparat școala primară și înțepmurea. A stăruit pe la revizoratul și inspectoratul școlar al jud. Sibiu, deschizând al II-lea post de învățător, găsind pe speșele sale proprii, local de învățământ necesar aceluiași post cât și locuință pentru noul învățător.

A înființat casa națională, reuniunea de femei, administrează de un an de zile parohia Hozman.

Face instructive serbări școlare cu elevii școlii primare și tineret, ajutat fiind de tânărul notar Petru și bătrânul învățător Dragoman.

Se interesează de aproape de mersul reformei agrare, printruca și poporul său să primească un mijloc mai ușor de trai.

A pus bazei fondului pentru ridicarea de monument al Eroilor căzuți în război. Și altele.

Din parte-mi îi doresc să urmeze pe calea bună apucată, și-i urez spor la muncă și desăvârșit succes.

Dumitru S. Popa.

Momument lui Avram Iancu

Un comitet de cărturari și țărani din Țebea Zarandului a pornit mișcare de a ridica un monument la «Gorunul lui Horia», unde se odihnesc oasele marelui erou Avram Iancu. Delegați ai acestui comitet a început strângerea darurilor în tot cuprinsul țării românești.

Poporul român ardelen, încă în vremea stăpânirii ungurești, voia să ridice un vrednic monument aceluia, care în 1848 a ridicat steagul mândru al desrobirii. Dar stăpânirea ungurească l-a oprit, — a oprit chiar să depunem o cunună pe mormântul sbuciumatului crai al munților.

Astăzi, liberi fiind, nimeni nu ne mai împiedică dela înfăptuirea acestui gând. Monumentul cese va ridica întru pomenirea lui Avram Iancu va vesti pentru toate timpurile simțul de recunoștință al neamului românesc față de bărbații cari și-au jertfit toată viața pentru desrobirea lui.

Credem că toți românii buni vor grăbi a-și da obolul lor, împlinind o sântă datorie.

INFORMAȚIUNI

Principalele moștenitor doctor al Universității din Cernăuți. La propunerea dlui prof. universitar I. Opescu-Grecul, senatul academic a hotărât în unanimitate de voturi, să ofere A. S. R. principelui moștenitor titlul de doctor honoris causa la facultatea de drept. Promoțiunea solemnă se va face în scurtă vreme.

Improprietățile. Greșile comise cu exproprietățile și improprietățile au făcut, să se dea poruncă consilierilor economici, să revadă toate tablourile, pe care sânt trecute numele celor ce au fost improprietăți. Cine va fi aflat, că a fost fără drept trecut pe tablou, va fi șters și lotul lui se va da celui nedreptățit. Această hotărâre va îndrepta multe stări rele, supărări și necazuri. Tablourile de improprietăți după ce vor fi revăzute, vor trece la cărțile fundare, unde pământul expropriat se va introduce pe noul stăpân.

Aplicarea reformei agrare pe naționalități. Au primit pământ: 396342 familii române, 87426 maghiare, 31195 germane și 9577 familii de alte naționalități.

Din Huși. În târgușorul Huși există o mahala ungurească. Despre acești unguri se știe că sânt coborâtori din vechii adepți ai reformatorului Ioan Huss și târgușorul și-a luat numele după numele acesta. O caracteristică a lor este, că sânt catolici, dar cu toate acestea, până acum un an, sărbătorile mari le le țineau alături de români, după calendarul ortodox. Episcopul Cîzar dela Iași a trimis la ei misionari să-i convingă să-și țină sărbătorile după ritul catolic, ceea ce au făcut ei un timp; dar, mai la urmă, și-au reluat vechile obiceiuri, cu toate protestările misionarilor. E singura comună bisericească de catolici, în care slujbele religioase se oficiază după ritul catolic, iar sărbătorile mari se țin totuși după calendarul ortodox.

Anunț. Pentru completarea de colecțiuni a Anuarelor seminarului teologic pedagogic «Andreian» ortodox român de aici din Sibiu, se caută anualele din anii: 1885/6 (II), 1886/7 (III), 1890/1 (VII) și 1894/5 (XI).

Tot pentru completarea «Telegrafului Român», se caută numerii compleți din anii 1869 și 1870.

Oferenții să se adreseze: Direcțiunii seminarului arhiepiscopesc teologic «Andreian» ortodox român în Sibiu.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrală. Duminică viitoare va predica Dr. Aurel Crăciunescu, profesor seminarial.

Piese românești. În teatrul maghiar din Sibiu se reprezintă zilele acestea câteva piese românești traduse ungurește. Sânt piesele scrise de dl R. P. Voinescu: «Prejudecata și Banda neagră», precum și comedia «Ce știe satul» de dl Vasilescu Vălean. Lucrările sânt traduse de prim-redactorul zărilor clujan Keleti Ujvási, dl Dr. Kádár Imre, care a făcut și o conferință instructivă în sala teatrului înainte de reprezentarea pieselor numite. Directorul de scenă al teatrului maghiar, și totodată regizorul pieselor românești, dl Kovács Imre, a făcut o laudabilă încercare de a împrieteni trupa sa și cu lucrările din literatura română. Reprezentarea lor îngrijită a fost dintre cele mai reușite. Când trupele teatrale românești ne dau așa de puține ocazii să ascultăm piese originale, gestul dlui director Kovács trebuie în deosebi apreciat din partea publicului nostru sibian.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Anton Bacalbașa, de Barbu Lăzăreanu. O broșură de 34 pagini, în care se caracterizează scriitorul și ziaristul Anton Bacalbașa. Preț 25 Lei.

Liturgia pentru cor mixt, pe extenziune de 11 coale 8° mare, legată frumos. Preț 60 lei trimisă recomandată la adresa cumpărătorului. Cuprinde pe lângă cântările liturgice sf. Ioan gură de aur imnoasele și troparele celor 4 praznice mari, fericitățile, când servește arhierul, trei Heruvime, concerte (pricesne) etc. — Se poate comanda prin trimiterea înaltele a prețului ori contra ramburs la *Timotei Popovici*, profesor, str. Regina Maria 7.

Puncte de întrebare referitor la reforma calendarului

Din data reformată se vede și ziua săptămânală

— De baronul Gustav Bedeus —

Reforma calendarului va da omeniei avantaje extraordinare. Pentru aceea Liga Națiunilor intenționează soluțiunea acestei probleme.

La cercetarea Ligei Națiunilor înaltul Guvern al României va da deasemenea opiniunea sa în chestiunea reformei calendarului. Pentru a nu ne trăgăm răspunsul acestei cercetări, ar trebui să se dea opinia încă înainte, de ce încep vacanțele, adică în cursul lunii curente. Guvernul poate da opiniunea sa numai după ascultarea opiniunilor celor interesați. Deci sânt rugate părțile interesate în chestiune (universități și anume secțiile astronomice, teologice și economice; bisericile, camerele de comerț, uniunile industriale și reuniunile agricole; ca și Ministrul Cultelor, Instrucțiunilor publice, Comerțului, Agriculturii și Comunicațiilor), să trimită și fără întrebare deosebită din partea Guvernului, în timpul cel mai scurt și de sigur înainte de finea lunii curente, răspunsurile lor către Guvern (Ministrul afacerilor străine). Aceasta va fi posibil, deoarece — precum se poate constata, — întrebările din chestiune nu necesitează un studiu mai îndelungat, ci pot fi soluționate imediat, astfel, că prin o scrisoare scurtă să se declare, care conșimțe cu răspunsurile acei recomandate.

1. Să se facă luni din săptămâni întregi, sau luni de câte 30, 30 și 31 zile în fiecare cuartal?

Avantajele lunilor din săptămâni întregi sânt așa extraordinare, încât nu există nici o îndoielă asupra soluționării; căci, deoarece toate încep cu luni, fiecare dată a lunii în fiecare lună și fiecare an cade totdeauna la același zi săptămânală, așa că din data lunii rezultă ziua săptămânală a acestei date, căci, dacă fiecare zi întâi a lunii este Lunea, atunci și 8, 15, 22 și 29 deasemenea este Luni etc. Alară de asta, finea lunii cade în aceeași zi cu finea săptămânii, prin care cauză se înlesnește în mod însemnat contabilitatea.

2. Să se facă 13 Luni de 28 zile, sau 12 luni și anume cu 35, 28, 28 zile în fiecare cuartal?

Cele dintâi au, față de cel 12 luni, favorul lungimii egale; însă desavantajul, că cu ele este imposibil să alcătui semestru și trimestre egale din luni întregi. Deci în felul acesta nu cade finea lunii cu finea semestrului și a trimestrului la aceeași dată, ceea ce aduce cu sine pierderi de dobânzi. Cuartalele nu sânt nici congruente, căci fiecare începe cu altă săptămână din lună. Cel dintâi are 4 zile întâi de lună; celelalte au numai câte trei. Conform acestora, ambele proiecte au, unul față de celălalt, un avantaj și un desavantaj așa, că sânt echivalente.

Introducerea celor 13 luni însă ar fi legată de mărirea și dauna gravă, pe care o aduce fiecare tranziție cu sine, ceea ce ar fi numai îndreptățit, dacă cele 13 luni ar fi mai bune, decât cele 12 luni; însă aceasta, — precum am

arătat deja, — nu este cazul. Deci *ar trebui respinse, înființându-se 12 luni săptămânale, cea dintâi în fiecare cuarțial cu 5 săptămâni, celelalte două cu câte 4 săptămâni.*

Congresul astronomic dela Roma a respins lunile de săptămâni din motivul, fiindcă atunci s'au recomandat numai 13 luni săptămânale; propunerea înființării de 12 luni din săptămâni întregi încă nu s'au făcut atunci. Congresul la nici un caz nu ar fi respins-o, căci fără îndoială este mai practic, dacă toate lunile încep cu Luni, în loc, ca dintre lunile de 30, 30 și 31 zile cea dintâi începe Luni, a doua Miercuri și a treia Vineri. Faptul, că cele 12 luni din săptămâni întregi nu sânt egal de lungi, nu este nici un desavantaj față de până acum, deoarece și până acum lunile și anii nu erau egal de lungi. Prin compunerea lunilor și anilor din săptămâni întregi, lunile de lungime diferită într'un raport simplu matematic una față de cealaltă, pe când calcularea egală a lunilor de 30 și 31 zile sau a anilor de 365 și 366 zile păgubește o parte sau pe cealaltă; deci această calculare egală nu trebuie menținută. Numai atunci, dacă se plătește aceeași sumă pentru luni diferite, se simte diferențe. La înființarea lunilor de săptămâni întregi însă se vor plăti pentru lunile mai lungi și plăți mai mari.

Lungimea mijlocie a lunilor de până acum cu 30 și $\frac{1}{4}$ zile nu se schimbă.

3. Deoarece anul are peste 52 săptămâni (adeacă 364 zile) mai o zi (în anul bisect 2 zile), fiecare an viitor începe cu altă zi săptămânală, ca cea precedentă. Ca să înceapă fiecare an cu aceeași zi săptămânală, anume Luni, s'au propus de o parte, ca aceste 1, 2 zile peste cele 52 săptămâni să fie intercalate în fiecare an între săptămâni fără nume de zile săptămânale; iar de altă parte se propune, ca 7 de aceste zile în plus, sărânse dela câte 6 ani, să fie adăugate ca săptămână de intercalare la fiecare al 6-lea an. Deci trebuie răspuns la întrebarea, dacă e bine să se facă zile fără nume de zile săptămânale, sau săptămânile de intercalare?

Prin zilele fără nume de zi săptămânală Duminica s'ar amâna în fiecare an cu câte 1—2 zile. Continuitatea strictă a ordinii săptămânale s'ar contura în fiecare an. Aceasta ar însemna o îngreunare colosală a calculului timpului și ar cauza nenumărate erori. De altfel nu se pot introduce în nici un caz, fiindcă contra acestor zile au protestat hotărât conferința ortodoxă de calendare dela Constantinopol, directorul observatorului din Vatican și mai ales consistorul central israelit dela Paris. Deci *fixarea zilelor de săptămână pe zilele de an să poate face numai prin înființarea săptămânilor de intercalare.*

Congresul astronomic dela Roma propunea numai din acel motiv zilele fără nume de zile săptămânale, fiindcă ideea săptămânilor de intercalare pe atunci nu li era cunoscută.

4. *Săptămânile de intercalare* se vor intercala în fiecare al 6-lea an și afară de aceasta în 45-lea an din câte 90 ani, sau în fiecare al 5-lea an, însă nu: în fiecare al 50-lea an și în 375-lea din câte 400 an?

Regula dintâi corespunde exact lungimei reale a anului (365,2422 zile) și aduce cu sine în 90 ani numai o conturbare extraordinară (prin săptămâna extraordinară de intercalare); iar regula din urmă este bazată pe calculația greșită a lungimei anului după Kopernic (365,2425 zile) și conform acesteia în 90 ani se șterg 2 săptămâni intercalate, așa că prin aceasta se conturbă intercalarea regulată de 2 ori atât, ca la intercalarea în al 6-lea an. Deci se poate accepta numai intercalarea în fiecare al 6-lea an.

5. *Luna să înceapă cu Luni sau Duminică?* Considerând, că ziua întâi din lună și anume ziua întâi din cuarțial este cea mai mare zi de plai, precum și de mutări, luna în nici un caz să nu înceapă cu Duminică, căci aceasta ar cauza o conturbare extraordinară.

6. *Să înceapă anul*, după propunerea congresului dela Roma, cu sosirea de iarnă (22 Decembrie)?

O astfel de mutare a începutului anului ar aduce cu sine o conturbare superflua a tuturor obiceiurilor și împrejurărilor.

Așa d. e. și Crăciunul s'ar ivi cu 10 zile mai curând, ca astăzi. *Această mutare* deci, (și după propunerea l. P. S. Sale Mitropolitului Primat) *ar trebui respinsă.*

7. Să se intercaleze o perioadă de 10 000 ani înainte de era noastră, pentru a se evita

contarea înspoi a anilor, care este nenaturală, și pentru a evita și observarea nepractică «înainte» sau «după nașterea lui Hristos», precum și greșelile, cari se ivesc din folosirea dublă a aceluiași cifre anuale?

Cifrele anuale după nașterea lui Hristos rămân cu toată această intercalare precedentă, neschimbate. Căci, deoarece nu se pot data evenimente istorice înainte de 5000 ani înainte nașterii lui Hristos, se ia în considerare pentru datarea evenimentelor înainte lui Hristos, numai anii 5000—10 000, așa că anii 1—5000 vor prevala fără altă adăugire ca anul 10 001—15 000. Congresul dela Roma voia să evite o modificare a cifrelor anuale după Hristos și a respins din cauza aceasta orice modificare a erei. Deoarece însă conform celei mai sus expuse, propunerea pentru intercalarea prealabilă de 10 000 ani nu modifică cifrele anuale după nașterea lui Hristos, *poate fi acceptat fără nici o obiecțiune.*

8) *Lunile să fie numite luna I, II, etc. spre evitarea numelor greșite:* Septemvrie, Octomvrie etc?

Această numire mai potrivită a fost recomandată și de către congresul astronomic dela Roma.

9) Deoarece conform studiului Baron Be-deus ziua învierii lui Hristos este 5 (Iulian), 3 (Gregorian), 7 (din timpul reformei) April 33, și ziua mijlocie a oscilațiilor paștilor de până acum (8 April anul actual, 98 zi din an), în calendarul reformat este deosemena 7 April (Duminică), *să fie fixate Paștile pe 7 April din timpul reformei?*

Contra acestei fixări nu cred, că se va face vre o obiecțiune dintr-o parte sau alta.

Nr. 91/923.

(58) 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de protopresbiter ortodox român al nou înființatului protopopiat al Jului, conform ordinului consistorial din 28 Aug. 1923 Nr. 5296 Plen., se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. Venitele parohiale din întregirea dela stat.

2. Dotațiunea de protopresbiter și taxele din vizitarea comunelor și pentru alte funcțiuni protopresbiterale.

Concurenții sânt poziți și înainta cererile în termenul deschis Prea Venerabilului Consistor arhiepiscop, documentând cușificațiunea prescrisă pentru protopopi.

Din ședința comitetului protopresbiter al ortodox român al tractului Jiu, ținută la 22 Februar 1924.

Dr. C. Popescu

prot. comisar consist.

Nr. 2744 Plen.

Emilian Șinca

notar: com. prot.

Aprobat în ședința plenară a consistorului arhiepiscop.

Sibiu, 1 April 1924.

Consistorul arhiepiscop

Nr. 1699.

(61) 3—3

CONCURS

Pe baza §. 63 din Stat. Organic combinat cu §. 23 p. 5 și a Regulamentului pentru procedura la alegere de protopresbiter votat de congresul național bisericesc al mitropoliei noastre sub Nr. 136 din 1888 §. 7 prin aceasta conform ordinului Ven. Consistor Nr. 5294 Plen. 1923, se publică concurs pentru îndeplinirea postului de protopresbiter al noului înființat tract: Băia.

Retribuțiunile împreună cu acest post sânt:

1. Venitele după postul de protopresbiter cu întregire dela stat, taxe de vizitațiuni canonice, și pentru alte funcțiuni protopresbiterale.

2. Venitele din parohia centrală, care fiind ocupată, protopresbiterul conform concluziunii congresului din anul 1881 Nr. prot. 129 o va ocupa după devenirea ei în vacanță. Până atunci va avea venitele din o parohie vacanță din tract.

Concurenții au să documenteze cușificațiunea prescrisă prin concluziunea congresual Nr. 111 din anul 1888.

Cererile de concurs cu documentele în original sânt a se înainta Consistorului Arhiepiscop în termen de 30 zile după prima publicare în ziarul «Telegraful Român», fiind a se alătura și o tabelă de calificățiune după rubricile indicate în regulamentul congresual provocat §. 12.

Concursul intrat după expirarea termenului nu se vor lua în considerare.

Băia, din ședința comitetului protopresbiter ținută la 6/19 Februar 1924.

George Drăgan

comisar consistorial

Lazar Perianu

notar

Aprobat în ședința plenară, din 1 April 1924.

Consistorul arhiepiscop.

Nr. 239/924

(51) 3—3

Concurs repetiț

Pentru întregirea parohiei de cl. III Dobârca protopopiatul Mercurea, se scrie nou concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. având porție canonică 9 jug. 500 st. □.

Reflecții să-și înainteze suplicile lor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresc în termenul deschis, având a se prezenta în comună în vre o Duminică ori sâmbătoare spre a face cunoștință cu poporul.

Miercurea, 20/V 1924.

Oficiul protopresc:

Avram S. Pecurariu,

protopop.

(63) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. Pișchinți, din tractul Orăștiei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venite/or proiectii dela stat, sesiune parohială 30 jugare catastrale.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și aștearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiter al Orăștiei până la termenul sus indicat, având a se prezenta în vre o Duminică ori sâmbătoare în parohie, spre a cânta, celebra și cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Pișchinți, la 23 April v. (6 Mai n.) 1924.

Ioan Hachel

președinte

Vasile Jina

not. adhoc.

Nr. 193/924.

Văzut:

Vasile Domșa,

protopop.

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare:

La Coșca-mică: 2:10, 9:30, 15:20, 18:45.
La Ocna-Băi: 6:20, 10:30, 15:20, 18:45.
La Peatra-Altă-București: 3:30, 13:50, 18:40.
La Făgăraș-Brasov: 5:5, 17:5.
La Alba-Iulia: 4:30, 19.
La Turnu-Roșu: 7:53, 12:24.
La Săltiște: 8:30.
La Agnita: 4:32, 17:35.
La Cîsnădie: 6:55, 12:15, 18:20.

II. Sosire:

Dela Coșca-mică: 2:29, 10:16, 14:40, 21:20.
Dela Ocna-Băi: 7:25, 12:10, 15:20, 17:35.
Dela Peatra-Altă-București: 1, 11, 16:20.
Dela Făgăraș-Brasov: 8:14, 14:12.
Dela Alba-Iulia: 8, 16:55.
Dela Turnu-Roșu: 9:34, 14:41.
Dela Săltiște: 20:28.
Dela Agnita: 7:59, 17:36.
Dela Cîsnădie: 8:26, 13:34, 20.